

Stiftelsen Allmänna Barnhuset

Stiftelsen
Allmänna Barnhuset

Våld i ungas nära relationer

Förekomst, riskfaktorer och hälsokonsekvenser

2024-01-19

Carolina Jernbro & Åsa Landberg

Utgångspunkter

Barnrättsperspektivet: Alla barn har rätt till en uppväxt fri från våld och förtryck.

Definition: Våld mot barn innefattar alla former av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp, vanvård eller försummelse, misshandel eller utnyttjande, inklusive sexuella övergrepp, oavsett ålder på förövaren. Både pojkar och flickor riskerar att utsättas för alla former av våld, men våldet har ofta en könsaspekt (FN:s barnrättskommitté).

Syfte med rapporten

Syftet var att beskriva i vilken utsträckning ungdomar upplevt våld i parrelation, i vilken utsträckning ungdomar lever med oskuldsnormer och begränsningar i val av framtida partner samt hur det skiljer sig utifrån kön.

Syftet var också att beskriva viktiga riskfaktorer och hur våld och förtryck påverkar hälsa och skolprestation.

Studier om våld mot barn i Sverige

2000

- Telefonintervjuer med 1609 föräldrar
- Elevenkät besvarad av 1764 elever i åk 4 & 6
- Postenkät besvarad av 1576 20-åringar

2006

- Enkät besvarad av 1692 föräldrar
- Enkät besvarad av 2510 elever i åk 4, 6 & 9

2011

- Enkät besvarad av 1354 föräldrar till barn 0-12 år;
- Elevenkät besvarad av 3202 elever i åk 9

2016 - 2018

- Elevenkät besvarad av 4741 elever i åk 9 och åk 2
- Djupintervjuer med 17 föräldrar
- Enkät besvarad av 1051 föräldrar

2021 - 2022

- Enkät besvarad av 985 föräldrar
- Intervjuer med 14 föräldrar om stöd till våldsutsatta barn utifrån föräldrars perspektiv
- Elevenkät besvarad av 5820 elever i åk 9

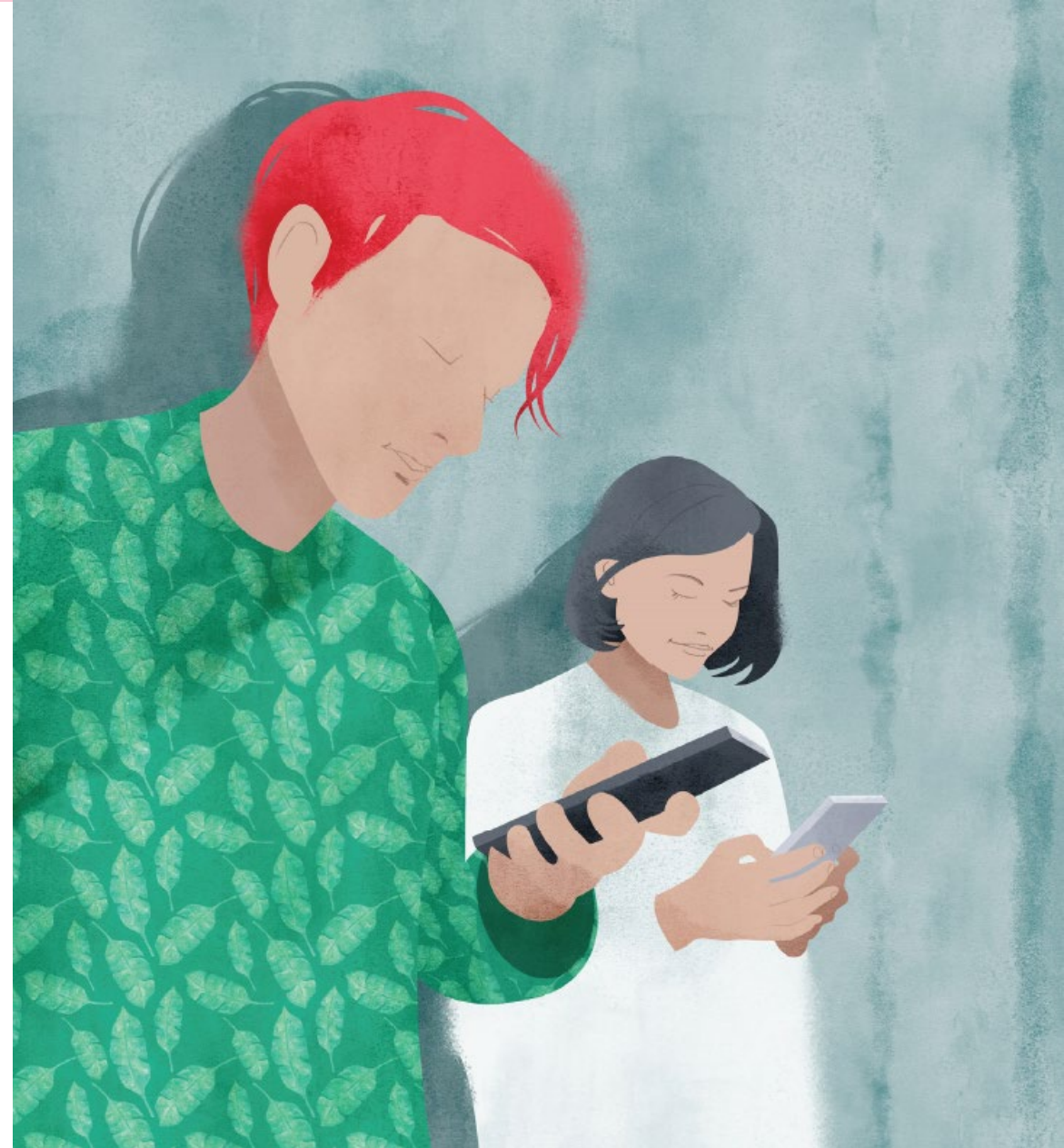
Våld mot barn – studien 2022

- Webbenkätundersökning i årskurs 9 i grundskolan
- 5820 elever från 149 skolor deltog
- Vi frågade om sju former av våld (ur ett livstidsperspektiv):
 - fysiskt våld från vuxen
 - psykiskt våld från vuxen
 - försummelse
 - våld mellan vuxna i familjen
 - sexuella övergrepp
 - mobbning
 - våld i egen parrelation
- Vi ställde frågor om hedersrelaterat våld och förtryck

Stiftelsen
Allmänna Barnhuset

Våld i ungas nära relationer

Våld i ungas nära relationer

- Hälften av ungdomarna hade haft en relation (2711 personer)
- Det var vanligare att icke-binära haft en relation än att flickor och pojkar haft det
- Fysiskt, psykiskt eller sexuellt våld

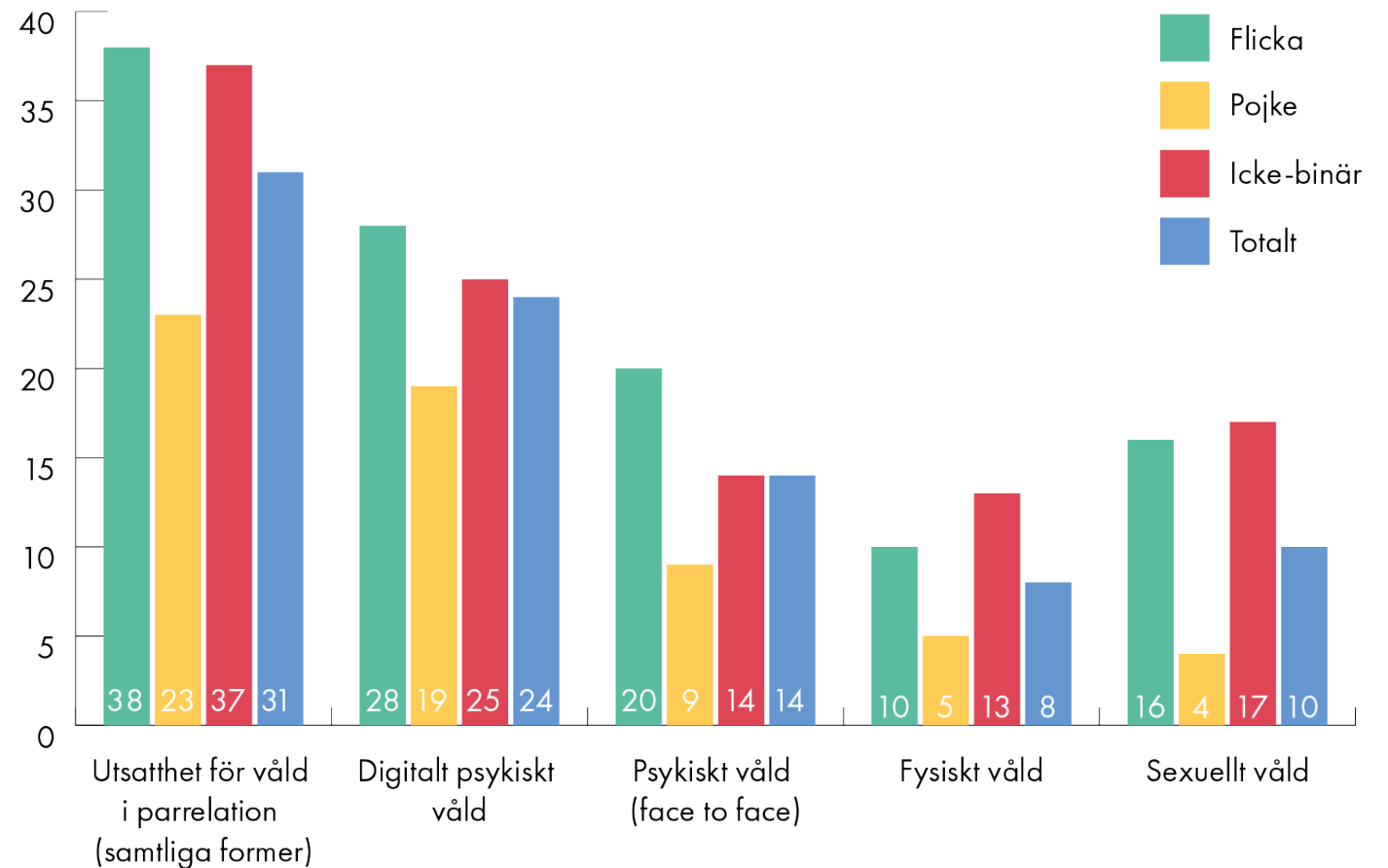

Hur vanligt var det med våld i egen parrelation?

- Nästan var tredje ungdom som dejtat eller haft en relation hade varit utsatt för någon form av våld
- Det vanligaste var digitalt psykiskt våld, följt av psykiskt våld
- Var tionde hade varit utsatt för sexuellt våld av en partner
- Åtta procent av ungdomarna hade varit utsatta för fysiskt våld

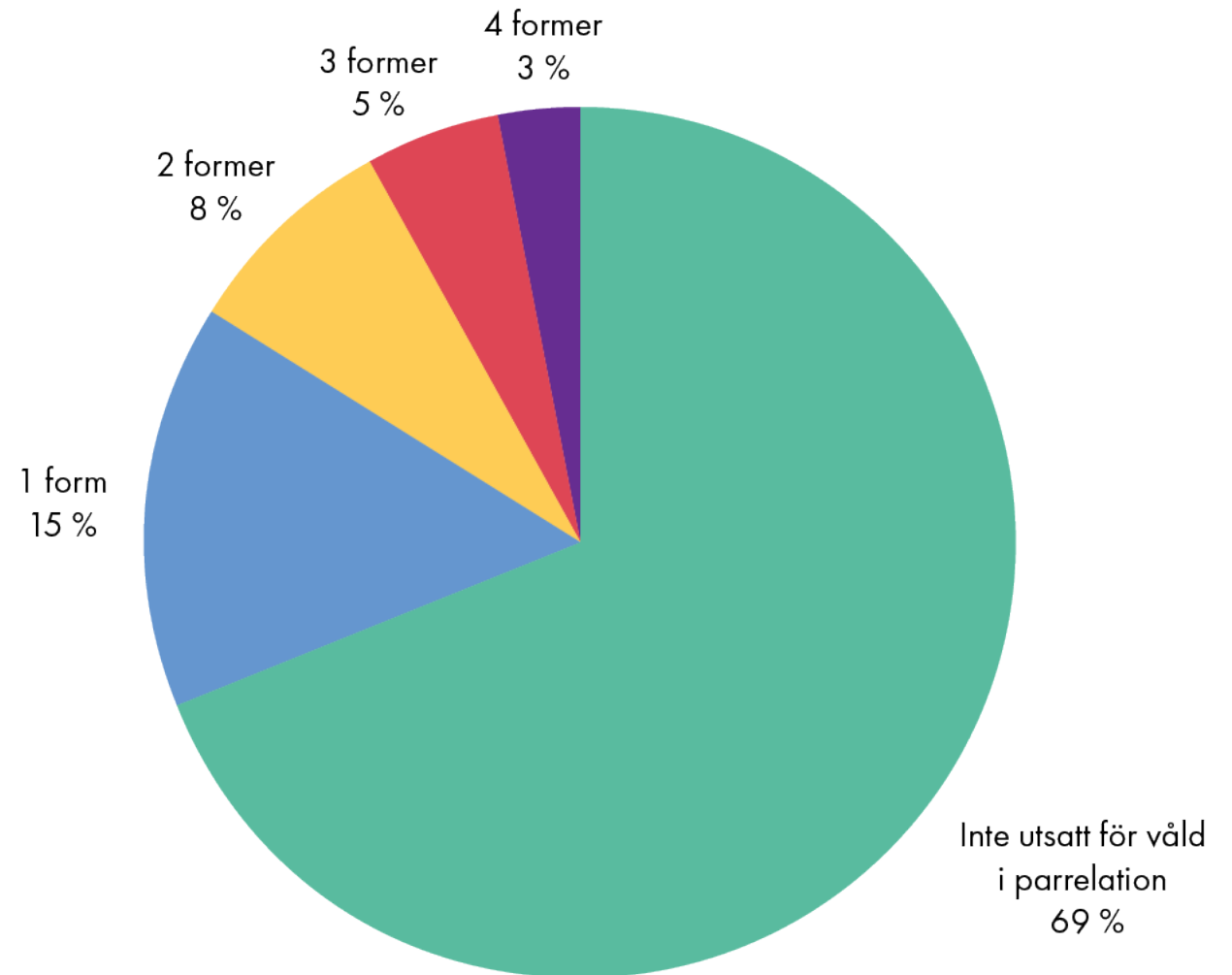

Flickor och icke-binära var betydligt mer utsatta än pojkar

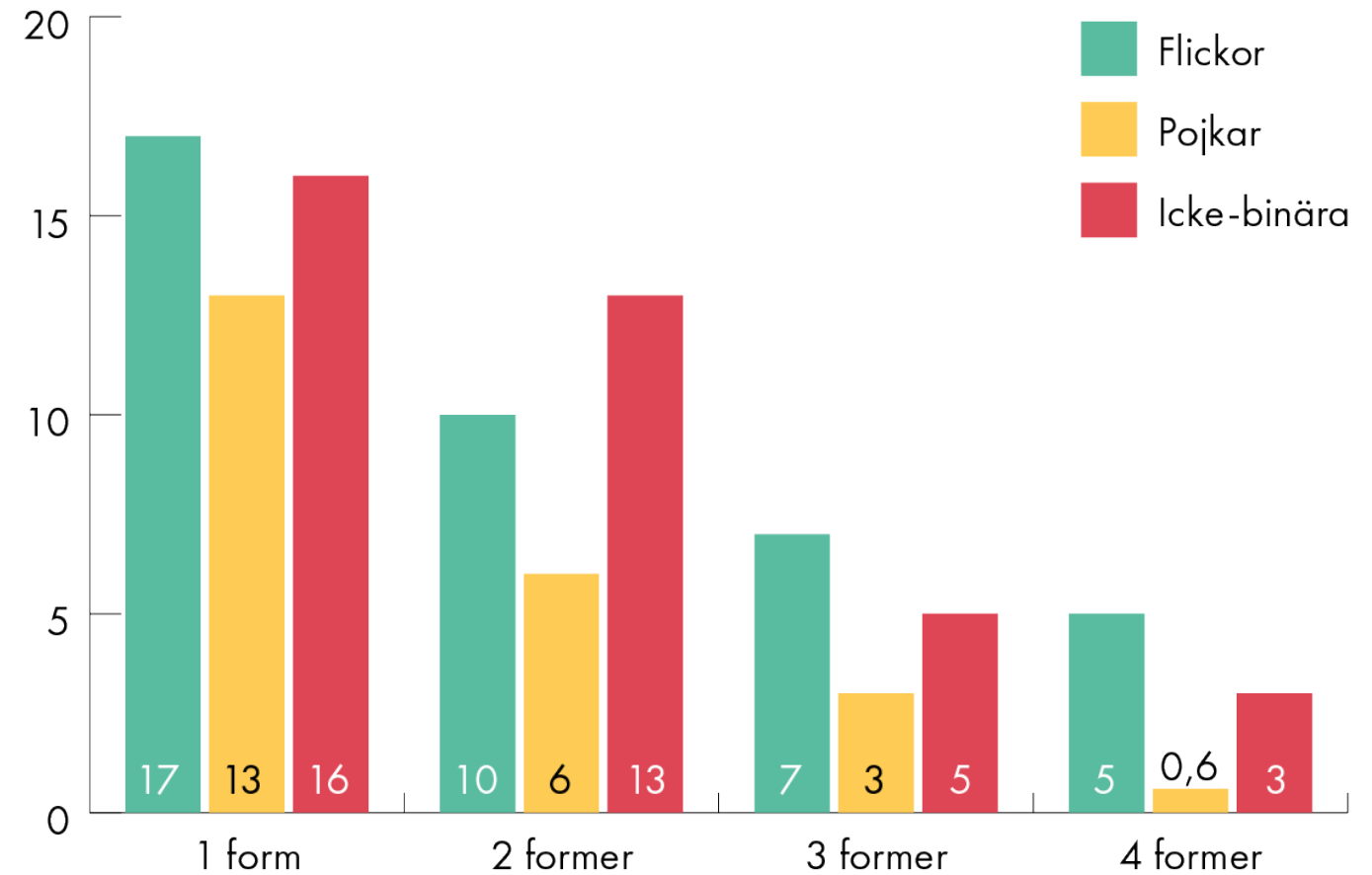

De olika våldsformerna överlappar

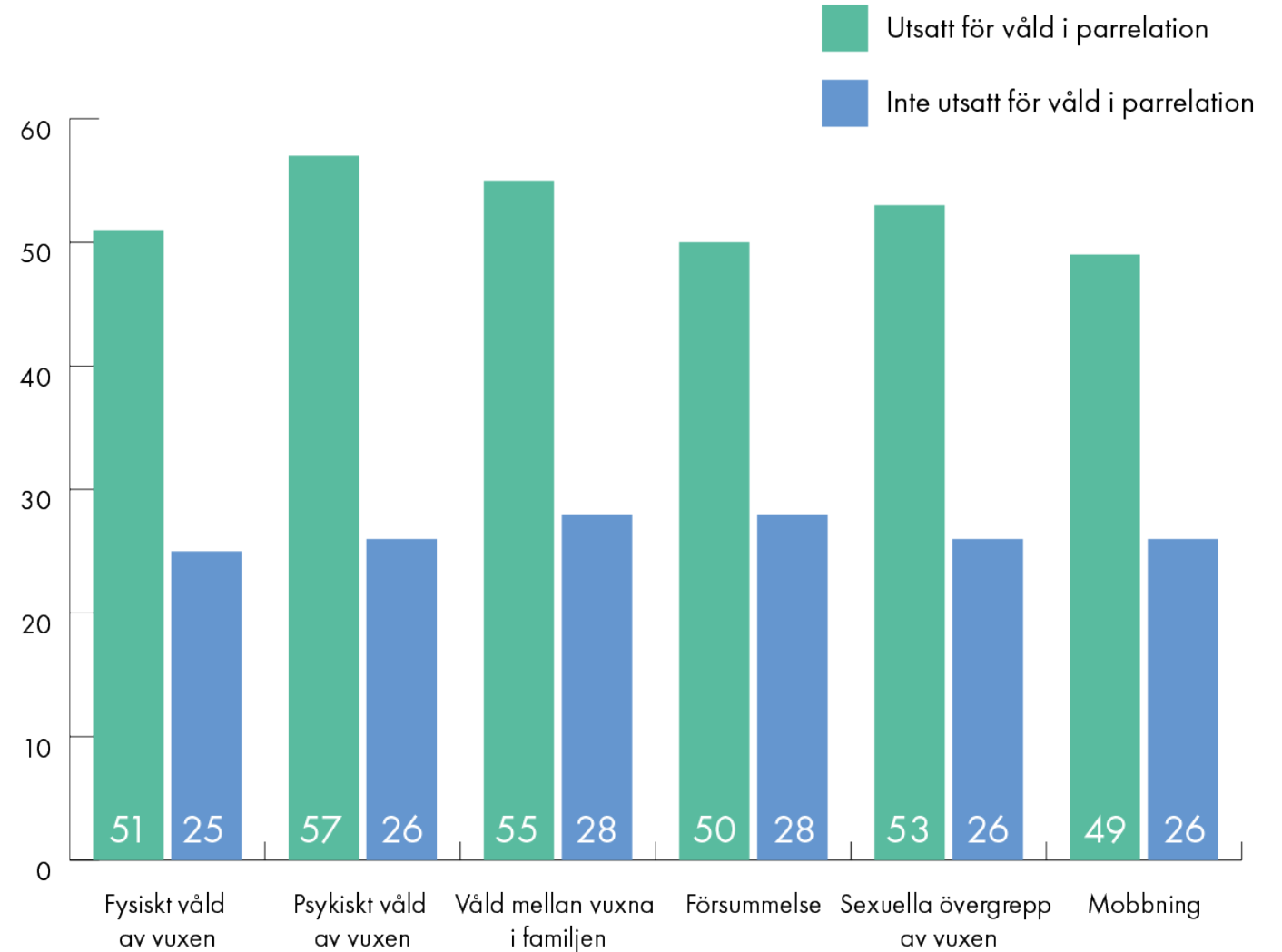

Utsatthet för flera former av våld

Överlappning med våld från vuxna och mobbing

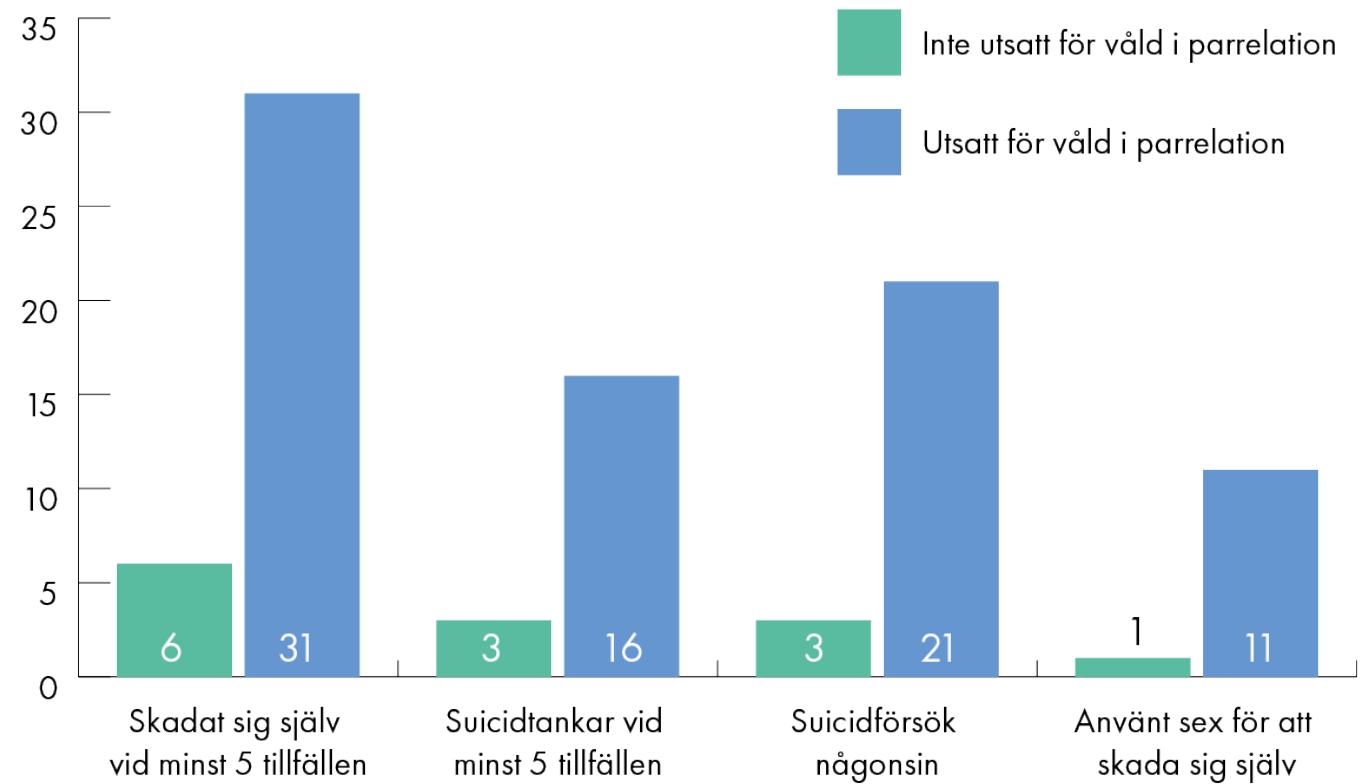

Det var vanligare med våld i egen parrelation bland:

- Flickor och icke-binära
- Ungdomar med en neuropsykiatrisk funktionsnedsättning
- Ungdomar som levt med föräldrar med missbruksproblem, psykisk sjukdom, suicidförsök/suicid eller kriminalitet
- Ungdomar som utsatts för våld av sina föräldrar

Ungdomar som utsatts för
våld i egen parrelation
hade betydligt sämre
psykisk hälsa än andra

Slutsatser

- Våld i egen parrelation startar tidigt – vanligt redan i åk 9
- Stora och negativa effekter på den psykiska hälsan
- Tydliga riskfaktorer – möjligheter för att förebygga
- Förebyggande arbete och stödinsatser behöver skalas upp!

Förebyggande arbete behöver:

- Involvera både barn och unga själva och föräldrar och andra viktiga vuxna i barnens närhet
- Komma in tidigt samt vara långsiktigt och återkomma under uppväxten
- Ingå i ett bredare våldspreventivt arbete som kompletteras med specifika program som visat sig ha effekt mot just våld i unga parrelationer och hedersrelaterat våld och förtryck
- Involvera barn och unga vad gäller utformning av förebyggande insatser
- Ta hänsyn till att samma person kan vara både offer och förövare och till den stora variationen vad gäller våldets karaktär och bakgrund

Upptäckt, stöd och rehabilitering behöver stärkas genom:

- Att utbilda professionella
- Att göra våldet talbart och ställa direkta frågor om våldsutsatthet till alla barn
- Lättillgängligt stöd som barn, ungdomar och föräldrar känner till
- Att aktivt erbjuda stöd när våld upptäcks eller avslöjas till myndigheter
- En välfungerande vårdkedja med tillgång till adekvata behandlingsinsatser i hela landet

Stiftelsen
Allmänna Barnhuset

Tack!

Rapporten finns på

www.allmannabarnhuset.se
jamstalldhetsmyndigheten.se

